

Colm Tóibín, Escriptor d'“El testament de Maria”

“S’hi identificaran les mares de Ramal·là”

‘BARCELONA, DE GEORGE ORWELL A LA DEMOCRÀCIA’
CCCB

L'autor Colm Tóibín va desembarcar a la Barcelona de 1975, fascinat per la ciutat que descrivia Georges Orwell. a *Homenatge a Catalunya*. Ara, el professor de literatura comparada de la Universitat de Colúmbia, escriptor i periodista (que no ha deixat de visitar Barcelona), fa una aproximació política a l'actualitat. La xerrada la presenta el professor de literatura anglesa a la UPF i col·laborador d'El Punt Avui Miquel Berga

Lloc i dia: Al CCCB, el 8 de juliol (19.30).

L'actriu Blanca Portillo protagonitza el monòleg *El testament de Maria*, una adaptació de la novel·la homònima de Colm Tóibín, al Festival Grec. Serà a la Capella del Macba del 17 al 20 de juliol. Casualment, aquests dies se n'ha presentat la traducció al català. Enamorat de Barcelona des de la crònica de Georges Orwell a *Homage to Catalonia*, entén i parla el català i coneix bona part dels seus artistes.

Què coneix de l'adaptació que es prepara al Grec d'“El testament de Maria” (Ara Llibres)?

L'adaptació és d'Enrique Juncosa, amic meu de fa temps. Ha traduït la versió que en vaig fer per a l'estrena amb Marie Mullen al 2011 a Dublín. Al 2013 es va estrenar a Broadway i al maig passat, a Londres. Tot i que la novel·la és curta (unes 27.000 paraules) passar-ho a l'escena hauria suposat una peça de quatre hores. Per això, la versió s'ha quedat amb unes 9.000 paraules.

Ha vist els assaigs?

Un autor és un problema en un assaig. Un dia vaig anar a un rodatge sense que les actrius sabessin qui era i van exclamar-se perquè les mirava massa! A cada país hi ha actrius que estan esperant papers com el de Maria. Són persones que poden representar un Lorca, un Tennessee Williams. Tampoc no he vist res de les il·lustracions de Frederic Amat, un artista que conec des dels anys vuitanta. Sé que em sorprendrà.

Aquesta novel·la funciona com una mena d'“Evangeli apòcrif, no?”

Podria ser una idea, sí. Però al mateix temps crec que hi ha un element modern quan es fa una reflexió sobre el trauma. El públic modern coneix el concepte de traumatitzar. Amb un llenguatge de fa 2.000 anys no s'hi podria incorporar la psicologia i abordar la relació del trauma, el dolor i les veus. A la novel·la, m'he inspirat també en models grecs com *Electra*, *Medea* i *Antígona*. Maria, la protagonista de l'obra, escriu en primera persona i no té temps perquè hi ha contínuament la idea d'urgència. El llibre està pensat per ser llegit d'un sol cop a casa.

Hi ha una certa perversió respecte de la història de Jesús...

També hi ha uns personatges inventats, com és Marc [que protegeix Maria i l'alerta dels perills que està assumint el fill, Jesús] o l'estrangulador. Però hi ha parts que són ben reals i que responen a l'Evangeli de Sant Joan. En el fons, parla d'una mare que ha perdut el seu fill. Es tracta d'una reacció instintiva, és elemental; el podria llegir tothom.

Però aquesta mare increpa el seu fill, el critica.

Pot ser per la idea de separació. Si tu ets de Lleida i vas a estudiar i a viure a Barcelona, quan tornis amb els teus amics, la teva mare ho trobarà tot malament.

La Maria és humana. Enmig del tràngol li fan mal les sabates.

En una experiència traumàtica sempre acabes recordant detalls insignificants però que donen veracitat a la història.

Com és que Maria troba consol en la deessa Àrtemis?

Es tractava d'un moment de canvi. Tothom està obert a coses noves. I les imatges religioses en aquella època esdevenien molt poderoses. En la novel·la hi ha els dos homes que la vigilen i la protegeixen que proven d'ordenar el caos. Però Maria viu immersa en aquests canvis. A Venècia hi ha un quadre de Tiziano sobre l'Assumpció de la Verge, apoteòsic. A cinc minuts a peu, hi ha un Tintoretto que detalla les escenes estranyes i caòtiques mentre Jesús està clavat a la creu; està ple de vida. El que és estrany és que ella, sent una icona

L'obertura del Festival Grec s'ha marcat un repte massa ambiciós. Reunir quatre directors de la Fura dels Baus (Pep Gatell, Jürgen Müller, Carlu Padriša, Pera Tantiña) per fer un pas més al seu llenguatge *furero*. El seu teatre del caos, generant inseguretats entre els espectadors per la poca previsibletat de les seves reaccions, pretenia dominar el telèfon mòbil, convertir-lo en còmplice. La dura realitat és que la torre de Babel tecnològica (models que superen l'anterior quan encara són prou vàlids per trucar i respondre, que és la seva funció originària) va fer molt difícil que s'hi pogués participar activament. És cert que tothom té mòbil, però no tots els espectadors de teatre tenen perquè disposar dels models que reaccionen a

Castell de focs de baixa intensitat

l'aplicació dissenyada per *M.U.R.S.* La Fura dels Baus juga contra el temps. Si quan es van crear sovintejaven els espais enrunats on es podia destrossar sense gaire control de risc d'incendis, ara els espectacles es fan en sales pulcres i, si es trasllada en un espai no convencional com el castell de Montjuïc (protegit en ser patrimoni), exigeix un control de seguretat que trenca amb l'animalitat de la fura. I un animal salvatge domesticat és una pobra bèstia.

Realment, el mòbil com a eina que és, té el potencial d'arma terrorista. O d'element que aporta vulnerabilitat al seu propietari. Perquè, teòricament, se'l pot localitzar a través dels satèl·lits, per exemple. És, per tant, un element que ha de donar molt de joc però encara no està prou desenvolupada i simplificada la posada en escena de la Fura dels Baus perquè sigui efectiva. Per això, ni que tothom disposés d'un aparell compatible amb les ordres que se li donaven, tampoc no hauria generat la vulnerabilitat buscada. Perquè totes les accions amb el mòbil eren més símptoma de joc que d'amenaça. On sí que hi ha tensió és en les accions entre els espectadors. Les de sempre. Córrer fent rodar un bidó obliga que el públic sàpiga esquivar-lo. A *M.U.R.S.*, fan

per a tothom, no se'n sent

La dificultat d'un autor és trobar el punt de vista diferent del convencional.

Fer una novel·la vol dir obrir una porta quan ningú no mira: escoltar les veus com xiuxiuegen. La novel·la és un lloc íntim.

Quin paral·lelisme es pot trobar avui en aquest canvi en què tot és possible? En la revolució de la informàtica?

[Rumia] La distància és de 1.000 anys. Per a mi Maria és la mare d'un terrorista que se sacrifica. Tothom li dirà que ha estat un valent, però ella dirà que és família seva. Són les famílies de Síria, de Palestina, d'Iraq. Les mares de Ramal·là, si llegissin el llibre, s'hi sentirien identificades. Es topa la mirada pública amb la privada. *

Colm Tóibín, dilluns al matí al pati del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona / ANDREU QUIM

un homenatge a la destrucció del cotxe en directe d'Accions (1983) però s'estalvien els discursos complexos aparentment filosòfics però que queien al buit. També retiren la iconografia preciosa i espectacular com la del trencament de l'úter matern en un naixement o la xarxa feta amb actors. Uns treballs molt vistosos però també massa vistos en els darrers treballs.

M.U.R.S. necessita més temps per prosperar, per créixer. El Festival Grec li ha possibilitat plantar la llavor. Cal més treball de dramàturgic i d'interacció per considerar que hi ha un llenguatge *furero* ara en el món. El castell de focs que aconsegueixen projectar acaba resultant de baixa intensitat, de joc blanc d'esplai amb monitors amb pírcing. *

M.U.R.S.
Fura dels Baus

Direcció:
Pep Gatell,
Jürgen Müller,
Carlus Padrissa, Pera
Tantiñà

Dia i lloc:
Dilluns, 30 de juny
(fins al 5 de juliol) al
castell de Montjuïc

Hi ha servei de bus fins a les 00:30 per baixar els espectadors fins a plaça Espanya.

AGENDA D'AUTOR J.B.

Recuperar un Galceran rejuenint-lo

Jordi Galceran va començar a escriure teatre professionalment a partir que va rebre els premis de *Dakota* i *Paraules encadenades*. D'això ja fa quasi 20 anys. Per inversemblant que sembli, només s'ha fet una producció professional de *Paraules encadenades* que van protagonitzar Jordi Boixaderas i Emma Vilarsau. Ara es presenta al Regina, el treball de fi de carrera d'actors de la interpretació de dos alumnes de l'Institut del Teatre. El mateix Galceran ha revisat el text perquè resulti coherent en aquesta parella molt més jove del que estava escrit.

PARAULES ENCADENADES

Jordi Galceran

Direcció: Gerard Iravedra

Intèrprets: Christian Caner i Carla Mercader

Lloc i dia: Al Jove Teatre Regina, de dijous a diumenge 27 de juliol (no actuen la setmana del 17 al 20 per compromisos de la sala)

Feliçment, al marge

El Festiu Fringe reivindica el dret a reivindicar els espectacles que es queden al marge de les cartelleres més convencionals o més arriscades. Unes obres que es troben a la perifèria dels canals oficials i que coincideixen amb els gustos populars d'un ampli espectre de públic, sense arribar a ser comercials.

FESTIU FRINGE BARCELONA 2014

Associació ATTO

Lloc i dia: Des de diumenge i fins al 27 de juliol a diversos espais del barri de Gràcia i de l'Eixample.

Intriga. Un detall d'un dels muntatges programats al Festival de Llegendes de Sant Martí de Tous EL PUNT AVUI

Llegendes a la vora del castell

I ja en són cinc. Sant Martí de Tous (Anoia) convida a viure un cap de setmana ple de llegendes amb accions que alternen la narració amb l'espai o l'acció paral·lela. Es pot fer una truita inspirada en una llegenda i penjar comentari al Twitter. Es pot escoltar llegendes tot passejant sobre un ase. Es pot assistir a l'activitat que concentra totes les mirades cada any: *lapagada de misteri* en què un miler d'espectadors puguen cap al castell que protegeix els vilatans d'antics invasors i, potser, d'ànimes malvades d'avui. També hi ha ocasió de veure una peça de dansa al safareig a càrrec de tres dones d'aigua per, tot seguit, mirar de prendre'ls una peça de roba. Diu la llegenda que aconseguir una peça, garantia riquesa per a tota la vida! I a la nit, escoltar Chantal Aimeé recitant llegendes eròtiques acompanyada d'un sensual piano. Suggeridor per allà on es miri.

FESTIVAL DE LLEGENDES DE CATALUNYA

Sant Martí de Tous

Direcció: Sergi Vallès

Lloc i dies: Accions pel municipi demà i diumenge.

21
CULTURA
04.07.2014

EL TEATRE I LA REVOLTA AsSocPerla

L'associació vinculada a les produccions de La Perla 29 organitza una xerrada i una taula rodona amb Arcadi Oliveres, economista; Marina Garcés, filòsofa; i Oriol Broggi, director d'escena i de La Perla 29, per abordar el fons de l'espectacle *Cels*.

Lloc i dia: Avui a la Biblioteca de Catalunya. Xerrada a les 18:30. Taula rodona just acabada la funció de *Cels*.

Teatre